

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การจำหน่ายที่ดินที่มีผู้อุทิศให้เป็นของสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๔๐๐๒/๒๑๙๓ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปลงความได้ว่า ด้วยมีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๒ โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านเวียงฝาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต ๓ ประสงค์จะขายที่ดินที่ได้รับบริจาคจากธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) จำนวน ๑ แปลง เพื่อนำเงินที่ได้จากการขายที่ดินไปก่อสร้างอาคารอเนกประสงค์ภายในโรงเรียน และโรงเรียนบ้านแสนตอ อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต ๔ ประสงค์จะขายที่ดินที่ได้รับบริจาคจากธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) จำนวน ๙ แปลง เพื่อนำรายได้จากการจำหน่ายมาซื้อที่ดินแปลงข้างเคียงกับสถานศึกษาเพื่อขยายพื้นที่และสร้างอาคาร โดยถือว่าที่ดินที่รับบริจาคเป็นกรรมสิทธิ์ของโรงเรียนไม่ใช้ที่ราชพัสดุ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๙ วรรคสอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาแล้วเห็นว่าที่ดินนั้นเป็นทรัพย์สินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินจะโอนแก่กันได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจแห่งบทกฎหมายเฉพาะหรือพระราชกฤษฎีกาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๕ ดังนั้น เพื่อให้เกิดความรอบคอบและเป็นแนวปฏิบัติต่อไป สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงหารือว่าโรงเรียนจะขายที่ดินที่ได้รับบริจาคมูลค่าได้หรือไม่ หากดำเนินการได้มีแนวปฏิบัติอย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมธนารักษ์) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมที่ดิน) และผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ที่ดินของโรงเรียนบ้านเวียงฝางและโรงเรียนบ้านแสนตอที่ได้รับบริจาคจากเอกชนมีสถานะทางกฎหมายเป็นที่ดินประเภทใด นั้น เมื่อพิจารณามาตรา ๑๓๐๔^๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว จะเห็นได้ว่า ที่ดินของโรงเรียนเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภททรัพย์สินใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ และเมื่อเป็นทรัพย์สินใช้เพื่อประโยชน์

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๗/๓๔ ลงวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๑มาตรา ๑๓๐๔ สาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น รวมทรัพย์สินทุกชนิดของแผ่นดินซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน เช่น

(๑) ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่น ตามกฎหมายที่ดิน

(๒) ทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นต้นว่า ที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ

(๓) ทรัพย์สินใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ เป็นต้นว่า ป้อมและโรงทหาร สำนักราชการบ้านเมือง เรือรบ อาวุธยุทโธปกรณ์

ของแผ่นดินโดยเฉพาะแล้ว ย่อมเป็นที่ราชพัสดุตามมาตรา ๔^๒ แห่งพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ ด้วย ทั้งนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยวินิจฉัยว่า ที่ดินที่ประชาชนยกให้ กระทรวงศึกษาธิการเพื่อการศึกษาประชาบาลเป็นกรรมสิทธิ์ของกระทรวงศึกษาธิการ และการยกให้ เพื่อประโยชน์ของการศึกษาประชาบาลจึงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๐๔^๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เช่น เรื่องเสรีจที่ ๒๕/๒๕๐๗^๔ เรื่องเสรีจที่ ๔๖/๒๕๑๔^๕ และที่ดิน ดังกล่าวเป็นที่ราชพัสดุด้วยเช่นกันตามเรื่องเสรีจที่ ๗๖๗/๒๕๓๔^๖ และเรื่องเสรีจที่ ๑๘๗/๒๕๕๐^๗ อย่างไรก็ดี เนื่องจากมาตรา ๕๙^๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดว่า บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลได้มา โดยมีผู้อุทิศให้ หรือโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้ของสถานศึกษา ไม่ถือเป็นที่ราชพัสดุ

มาตรา ๔ ที่ราชพัสดุ หมายความว่า อสังหาริมทรัพย์อันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินทุกชนิด เว้นแต่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ดังต่อไปนี้

(๑) ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดิน โดยประการอื่นตามกฎหมายที่ดิน

(๒) อสังหาริมทรัพย์สำหรับพลเมืองใช้หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ของพลเมืองใช้ร่วมกันเป็นต้นว่า ที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ

ส่วนอสังหาริมทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลและขององค์การปกครองท้องถิ่นไม่ถือว่าเป็นที่ราชพัสดุ

โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๔บันทึก เรื่อง ปัญหาการโอนที่ดินที่มีผู้บริจาคให้กระทรวงศึกษาธิการ จะต้องตราเป็น พระราชกฤษฎีกาหรือไม่ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ สร. ๐๙๐๗/๙๑๗ ลงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๗ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๕บันทึก เรื่อง กรรมสิทธิ์ที่ดินโรงเรียนบ้านท่ามิหรำ อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง (สาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์) ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ต่วนมาก ที่ สร. ๐๘๐๒/๒๒๑๗ ลงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๑๔ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๖บันทึก เรื่อง เทศบาลตำบลหัวหินขอเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๑๔๑๙ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๓๔ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๗บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง สถานภาพทางกฎหมายของที่ดินซึ่งเคย เป็นสถานที่ตั้งเดิมของโรงเรียนบ้านด่าน ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๑/๐๓๙๖ ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๐ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๕๙ ให้สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล มีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุ ตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ และที่เป็น ทรัพย์สินอื่น รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการของสถานศึกษา และเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับ นโยบาย วัตถุประสงค์ และภารกิจหลักของสถานศึกษา

บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลได้มาโดยมีผู้อุทิศให้ หรือโดยการซื้อ หรือแลกเปลี่ยนจากรายได้ของสถานศึกษา ไม่ถือเป็นที่ราชพัสดุ และให้เป็นกรรมสิทธิ์ของสถานศึกษา

บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิด จากที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการซื้อทรัพย์สินหรือ จ้างทำของที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วย เงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

บรรดารายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาของรัฐที่ไม่เป็นนิติบุคคล รวมทั้งผลประโยชน์ ที่เกิดจากที่ราชพัสดุ เบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการศึกษา และเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการซื้อทรัพย์สิน หรือจ้างทำของที่ดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณให้สถานศึกษาสามารถจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา ของสถานศึกษานั้น ๆ ได้ตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

และให้เป็นกรรมสิทธิ์ของสถานศึกษา ซึ่งจะเห็นได้ว่า เจตนารมณ์ของกฎหมายประสงค์ให้สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลมีอิสระในการบริหารทรัพย์สินที่อยู่ในความครอบครองของสถานศึกษานั้นด้วยตนเอง ดังนั้น เมื่อโรงเรียนบ้านเวียงฝางและโรงเรียนบ้านแสนตอได้รับบริจาคที่ดินมาจากธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ที่ดินที่รับบริจาคมดังกล่าวจึงไม่ถือเป็นที่ราชพัสดุ และตกเป็นกรรมสิทธิ์ของทั้งสองโรงเรียนตามที่มาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กำหนดกรณีจึงมีประเด็นที่จะต้องพิจารณาต่อไปว่า เมื่อที่ดินที่ทั้งสองโรงเรียนรับบริจาคมไม่มีสถานะเป็นที่ราชพัสดุแล้ว จะมีสถานะเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือไม่ อย่างไร ซึ่งในกรณีนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยวินิจฉัยไว้ว่า การเปลี่ยนสภาพเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินจะต้องครบองค์ประกอบทั้ง ๒ ประการด้วยกัน กล่าวคือ ทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน และจะต้องใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน หากขาดองค์ประกอบอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วย่อมไม่ถือว่าเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เช่น เรื่องเสร็จที่ ๑๖๓/๒๕๐๙^๙ และเรื่องเสร็จที่ ๕๗๐/๒๕๓๙^{๑๐} ดังนั้น ที่ดินที่ทั้งสองโรงเรียนรับบริจาคมดังกล่าว จึงไม่มีสถานะเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน แต่มีสถานะเป็นเพียงทรัพย์สินของแผ่นดินเท่านั้น

ประเด็นที่สอง โรงเรียนบ้านเวียงฝางและโรงเรียนบ้านแสนตอจะดำเนินการขายที่ดินที่ได้รับบริจาคจากเอกชนดังกล่าวได้หรือไม่ และหากดำเนินการได้จะมีแนวปฏิบัติอย่างไร เห็นว่า เมื่อได้พิจารณาในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่า ที่ดินที่ทั้งสองโรงเรียนได้รับบริจาคจากธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) มีสถานะเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินและเป็นกรรมสิทธิ์ของโรงเรียน จึงไม่จำเป็นต้องดำเนินการโอนโดยการตราเป็นพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาตามที่มาตรา ๘^{๑๑}

^๙บันทึก เรื่อง การขายที่ดินและสิ่งปลูกสร้างซึ่งเป็นราชพัสดุ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ สร. ๐๘๐๒/๕๑๒๗ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๐๙ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^{๑๐}บันทึก เรื่อง การโอนที่ดินที่มีผู้อุทิศเพื่อให้สร้างทางสาธารณประโยชน์คืนให้แก่เจ้าของเดิม ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ ๐๖๐๒/๗๑๐ ลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๓๙ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^{๑๑}มาตรา ๘ บรรดาที่ดินทั้งหลายอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินนั้น ถ้าไม่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ให้อธิบดีมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษา และดำเนินการคุ้มครองป้องกันได้ตามควรแก่กรณีอำนาจหน้าที่ดังกล่าวนี้ รัฐมนตรีจะมอบหมายให้ทบวงการเมืองอื่นเป็นผู้ชี้ก็ได้

ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันหรือใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ หรือเป็นที่ดินที่ได้หวงห้ามหรือสงวนไว้ตามความต้องการของทบวงการเมืองอาชญากรรมหรือโอนไปเพื่อใช้ประโยชน์อย่างอื่นหรือนำไปจัดเพื่อประชาชนได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ถ้าทบวงการเมือง รัฐวิสาหกิจหรือเอกชนจัดหาที่ดินมาให้พลเมืองใช้ร่วมกันแทนแล้ว การถอนสภาพหรือโอนให้กระทำโดยพระราชบัญญัติ แต่ถ้าพลเมืองได้เลิกใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้น หรือที่ดินนั้นได้เปลี่ยนสภาพไปจากการเป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน และมีได้ตกไปเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ใดตามกฎหมายอื่นแล้ว การถอนสภาพให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

(๒) ที่ดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ หรือที่ดินที่ได้หวงห้ามหรือสงวนไว้ตามความต้องการของทบวงการเมืองใด ถ้าทบวงการเมืองนั้นเลิกใช้ หรือไม่ต้องการหวงห้ามหรือสงวนต่อไป เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาถอนสภาพแล้ว คณะรัฐมนตรีจะมอบหมายให้ทบวงการเมืองซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้ใช้หรือจัดหาประโยชน์ก็ได้ แต่ถ้าจะโอนต่อไปยังเอกชน ให้กระทำโดยพระราชบัญญัติ และถ้าจะนำไปจัดเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

การตราพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาตามวรรคสองให้มีแผนที่แสดงเขตที่ดินแนบท้ายพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกานั้นด้วย

แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๑๓๐๕^{๑๒} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และมาตรา ๘^{๑๓} แห่งพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุฯ กำหนดแต่อย่างใด และสามารถจำหน่ายจ่ายโอนได้ดังเช่นทรัพย์สินของเอกชน ยกเว้นกรณีการยึดทรัพย์สินแผ่นดินเท่านั้นที่ไม่สามารถกระทำได้ตามมาตรา ๑๓๐๗^{๑๔} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทั้งนี้ การจำหน่ายจ่ายโอนดังกล่าวต้องกระทำโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลตามที่ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการบริหารจัดการและขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖ กำหนดด้วย อย่างไรก็ตาม เนื่องจากโรงเรียนบ้านเวียงฝางและโรงเรียนบ้านแสนต่อนั้น มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐและเป็นส่วนหนึ่งของรัฐ หากจะขายที่ดินดังกล่าวก็ควรดำเนินการตามระเบียบที่กฎหมายกำหนดเพื่อให้เกิดความโปร่งใสและเป็นธรรม แต่เมื่อพิจารณาบทบัญญัติตามมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ประกอบกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการบริหารจัดการและขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖ และระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ว่าด้วยการบริหารจัดการอสังหาริมทรัพย์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้ว ไม่ปรากฏว่ามีบทบัญญัติใดที่กำหนดขั้นตอนการโอนหรือขายอสังหาริมทรัพย์ที่มีผู้อุทิศให้แก่สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลแต่อย่างใด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงควรพิจารณาออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินที่มีผู้อุทิศให้ในกรณีดังกล่าว โดยอาจเทียบเคียงจากกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการโอนกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุที่มีใช้ที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ พ.ศ. ๒๕๕๐ ทั้งนี้ ในการดำเนินการโอนหรือขายที่ดินที่รับบริจาคดังกล่าว โรงเรียนทั้งสองควรคำนึงถึงเงื่อนไขตามสัญญาให้ที่ดินของผู้บริจาค ซึ่งระบุไว้ว่า ให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการศึกษาและการพัฒนาของเยาวชน และระเบียบปฏิบัติของทางราชการด้วย

(นายดิศทัต โทตระกิตย)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มกราคม ๒๕๕๘

^{๑๒} มาตรา ๑๓๐๕ ทรัพย์สินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้นจะโอนแก่กันมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจแห่งบทกฎหมายเฉพาะหรือพระราชกฤษฎีกา

^{๑๓} มาตรา ๘ การโอนกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุเฉพาะที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ ให้กระทำโดยพระราชบัญญัติ ส่วนการโอนกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุอื่น ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การตราพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้มีแผนที่แสดงเขตที่ราชพัสดุแนบท้ายด้วย

^{๑๔} มาตรา ๑๓๐๗ ท่านห้ามมิให้ยึดทรัพย์สินของแผ่นดินไม่ว่าทรัพย์สินนั้นจะเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือไม่